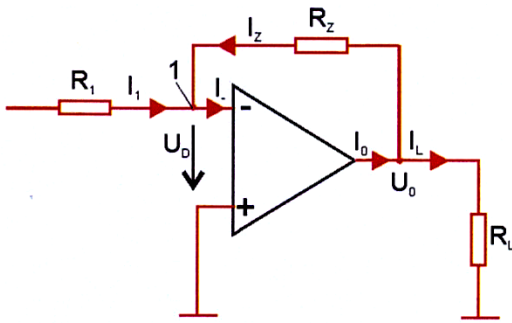

Invertujúci napäťový zosilňovač :)

Zapojenie na obrázku 3 predstavuje jednu z najčastejšie používaných operačných sietí.

Obrázok 3 - Invertujúci napäťový zosilňovač

R_1 - vstupný odpor

R_L - záťaž

R_Z - spätnoväzbový odpor

U_1 - vstupné napätie

U_D - diferenčné napätie

U_0 - výstupné napätie

Napätie U_1 je privádzané na invertujúci vstup (-) cez odpor R_1 . Do tohto uzla (bod 1) je súčasne zapojený cez odpor R_Z výstup zosilňovača. Odpor R_L pripojený z výstupu na zem predstavuje záťaž. Neinvertujúci vstup (+) je uzemnený.

Bod (uzol) 1 sa nazýva nulový bod (virtuálna zem) a má proti zemi nulové napätie. Za predpokladu, že ide o ideálny operačný zosilňovač, musí pre bod 1 platiť:

$$U_D = 0$$

$$I_- = 0$$

Ak má byť prúd $I_- = 0$, musí byť prúd kompenzovaný prúdom a musí teda platiť (I. Kirchhoffov zákon):

$$I_1 + I_Z = 0$$

a z toho

$$I_1 = -I_Z \text{ (a)}$$

Vstupné napätie U_1 je celé vložené na odpor R_1 (jeho pravý koniec je virtuálne uzemnený) a vyvoláva ekvivalentný vstupný prúd I_1 (z Ohmovho zákona):

$$U_1 = R_1 \cdot I_1$$

a z toho:

$$I_1 = \frac{U_1}{R_1} \text{ (b)}$$

Výstupné napätie U_0 je vložené na odpor R_Z a je príčinou vzniku spätnoväzbového prúdu I_Z . Podobne ako v predchádzajúcom prípade platí z Ohmovho zákona:

$$U_0 = R_Z \cdot I_Z \text{ (c)}$$

a z toho:

$$I_Z = \frac{U_Z}{R_Z}$$

Výstupným prúdom I_Z je napájaný tak spätnoväzbový odpor R_Z , ako aj odpor záťaže R_L , a teda platí:

$$I_0 = I_Z + I_L$$

Dosadením rovníc (b) a (c) do rovnice (a) dostaneme operačnú rovnicu invertujúceho napäťového zosilňovača:

$$I_1 = -I_Z$$

$$\frac{U_1}{R_1} = -\frac{U_0}{R_Z}$$

a po úprave:

$$U_0 = -\frac{R_Z}{R_1} \cdot U_1$$

prípadne:

$$\frac{U_0}{U_1} = -\frac{R_Z}{R_1}$$

Je zrejmé, že z poslednej rovnice platí:

$$A = \frac{U_0}{U_1} = -\frac{R_Z}{R_1}$$

čiže zosilnenie A obvodu je určené záporným pomerom odporov R_Z a R_1 .

Rozborom predchádzajúcej rovnice dostaneme:

- pre spätnoväzbový odpor $R_Z=0$ bude zosilnenie $A=0$,
- pre vstupný odpor $R_1=0$ bude zosilnenie nekonečné,
- vstupný odpor je daný veľkosťou odporu R_1 ,
- výstupný odpor je nulový – operačná rovnica nezávisí od odporu R_L ,
- výstupná veličina má opačnú polaritu (prípadne fázu) ako veličina vstupná.

Všeobecná rovnica invertujúceho napäťového zosilňovača

V operačnej rovnici možno ohmické odpory R_Z a R_1 nahradiť všeobecnými impedanciami Z_Z a Z_1 , ktoré sa môžu vytvoriť kombináciami tak pasívnych, ako aj aktívnych prvkov. Ideálna rovnica všeobecného invertujúceho zosilňovača bude mať tvar:

$$U_0 = -U_1 \cdot \frac{Z_Z}{Z_1}$$

[Operačný zosilňovač jednoducho](#)

[Operačné zosilňovače](#)

Dobré, použiteľné stránky:

- [Operačný zesilovač - zapojení s neinverzijícím vstupem](#),
- [Operačný zesilovač - zapojení s inverzijícím vstupem](#).